

KESKUSTELUA

'S/S Satu' johdosta (TW 4/96)

(lyhennetty)

Suomen Höyrypursiseura ry, joka on perustettu vuonna 1968 on sääntöjensä määrittämän perustehtävän mukaisesti koko toimintansa ajan tehnyt työtä höyrylaivojen säilyttämiseksi kulkukelpoisena maassamme. Seuran jäsenmäärä on 130 ja sen alusrekisteriin kuuluu 54 toimintakuntoista kullussa olevaa höyrylaivaa ja 5 kunnostettavana olevaa ei-kulkukelpoista höyrylaivaa. Seura on järjestänyt jäsenistölleen höyrytekniikkaan ja merenkulun turvallisuuteen keskittyntä koulutusta. Useat Seuran jäsenet ovat hankkineet pätevyyskirjoja sekä höyrykattilan ja -koneenhoitoon että aluksen kuljettamiseen. Onpa Seuran koulutuksen kautta jo syntynyt sisävesihöyrylaivoihin konemestareita. Viime kesänä 3 matkustajahöyrylaivaa kulki Seuran jäsenten toimissa konemestareina.

Höyrykattiloiden vaativimmatkin kunnostustyöt, kuten tuubien vaihdot on tehty Seuran jäsenten voimin jo pariinkymmenen alukseen.

Seuramme haluaa jatkossakin olla kaikkien höyryalusten edunvalvoja ja antaa jäsenilleen apua kaikenlaisissa ongelmissa. Uskon, että Tekniikan Historian Seurakin voi olla vakuuttunut Seuramme halusta ajaa höyrylaivojen asiaa tulevaisuudessakin.

Tervehtien Harri H. Lallukka

Varatoimitusjohtaja

Suomen Höyrypursiseura ry:n entinen kommodori

Suomen Höyrypursiseura ry tekee tunnettua työtään höyrylaivaperinteen säilyttämiseksi. Yhdistyksen lehteä 'Kors-teeni' voi kysyä osoitteella: Taru Härö, Linnankartano, 01750 Vantaa, puh. 09 897 793. Yhdistyksen alusrekisteriin kuuluu 54 toimintakuntoista ja 5 ei-toimintakuntoista alusta.

Historiantutkijan otteesta (TW 4/96)

Nimimerkki PN, jonka takana lienee lehden päätoimittaja, on Timo Herrasen väitöskirjaa "Valtakunnan sähköistyskysymys" arvioidessaan ottanut aktiivisesti kantaa edustamansa ammattikunnan, historiantutkijoiden arvostuksen kohottamisen puolesta. Koska kirja-arvostelu edustaa normaali-käytännön mukaan kirjoittajansa yksityisiä kannanottoja, katson tässäkin tapauksessa olevan näin. Kirjoituksessa esitetyt mielipiteet eivät siten edusta lehden virallista kantaa. Normaalikäytäntö lienee myös se, että jokainen itsenäinen tutkimusraportti tai lehtikirjoitus edustaa kirjoittajansa mielipiteitä, joista toimitus ei ota vastuuta. Vain lehden pääkirjoitus voidaan katsoa lehden virallista kantaa edustavaksi, oli se sitten päätoimittajan tai hänen valtuuttamansa kirjoittajan laatima. Toimituksen vastuu rajoittuu julkaistavien artikkeleiden valintaan ja hyväksyntään sekä editointiin. Toimituk-

sen ammatillinen menestyminen mitataan sitten lehden menestymisenä. Oma riskinsä on luonnollisesti toimittajien itsensä laatimissa kirjoituksissa: noudatetaanko niiden valinnassa ja editoinnissa kriittistä toimitustekniikkaa? Omaa työtä kuuluu olevan vaikea arvioida puolueettomasti.

Olen saanut kriittistä palautetta THS:n pitkäaikaiselta jäseneltä, joka itse ei ole halunnut käydä julkiseen polemiikkiin. Hänen kritiikkinsä kohdistuu ensisijaisesti toimitusetiikkaan: voiko lehden päätoimittaja vetäytyä nimimerkin ja kirja-arvostelun taakse ajaakseen oman professionsa, historiantutkijoiden etua? Minun mielestäni voi ainakin vetäytyä, sillä muutoin ei päätoimittajalla olisi mahdollisuutta ilmaista omaa mielipidettään. Eri asia on sitten, voiko hän ajaa yhden viiteryhmän etuja ja millä tavoin.

Kritiikin esittäjä asettaa harkittavaksi, onko yhteisen asian puolesta työskentelevien halventaminen ja uusien aloittelijoiden mainostaminen Tekniikan Waiheiden tarkoituksen ja etujen mukaista. Kieltämättä kirja-arvostelun eräät värikkäimmät sanonnat olivat varomattoman pejoratiivisia. Olen myös kritiikin esittäjän kanssa samaa mieltä siinä, että ei ole yksioikoista kahtiajakoa: historiantutkijoiden kirjoittamat hyvät yrityshistoriat kontra muiden tekemät arvottomat historiikit. Kirjoittajan professiosta riippumatta on sekä hyviä että huonoja teoksia. Verbaalinen valmiuskaan ei välttämättä kytkeydy historian tutkimukseen.

Tulee mieleeni teollisuuden historiantutkimukseen liittyvä vanha kysymyksenasettelu: kummanko ammattikunnan, tekniikan ammattilaisten vai historiantutkijoiden, on helpompi perehtyä vastapuolen professioon silloin, kun on syvennyttävä teollisuusyrityksen historian perinpohjaiseen selvittämiseen? Siitä ollaan yhtä mieltä, että yrityshistorian tutkijan tulee olla perillä molemmista alueista. Voisiko täysin epämusikaalinen henkilö kirjoittaa musiikin historiaa muutoin kuin ulkokohtaisesti? Ns. ek-

sakti luonnon tieteellinen ajattelu ja esitystapa katsotaan myös tekniikkaan kuuluvaksi. Kielten tapaan ne tulisi omaksua mieluiten alle 20 vuoden iässä. Myöhemmällä iällä on niin matematiikan kuin muiden uusien kielten omaksuminen jähäjästä.

Toinen kysymys koskee sitä, missä määrin arkistoissa olevat dokumentit antavat oikean ja täydellisen kuvan teollisuusyrityksen historiallisesta kehityksestä. Historiantutkija perustaa käsityksensä kriittisesti seulottuihin dokumentteihin. Kuitenkin kirjalliset dokumentit sisältävät vain osan totuutta. Ne voivat jopa olla tarkoitushakuisesti virheellisiä. Monien teollisuudessa tehtyjen ratkaisujen syyt ovat jääneet dokumentoimatta pöytäkirjoihin. Syyt joudutaan usein päättelemään käyttämällä kulloistenkin päätöksentekijöiden ajattelutapaa ja mahdollisia vaillinaisia luonnosmuistiinpanoja, joiden tulkinta dokumenteiksi voi olla vaikeata. Teollisuusarkeologia toisaalta voi joskus osoittaa dokumenttien tiedot virheelliseksi, esim. jopa vanhimpien tehtaiden sijaintipaikat.

Lars J. Hukkinen, DI, Karjaa

Perimmäisiä kysymyksiä

Kirjoitukseni jotkut ilmaisut ovat ilman muuta olleet tahallisen pejoratiivisia. Tutkitaanpa vähän mitä olen halventanut.

Olen tarkoittanut terävät ilmaisut kohdistuviksi historiantutkimukseen, jolla ei ole lukijoita. Tarkoittamani asiantila käy hyvin ilmi kaatopaikoilta. Ei ole pejoratiivista väittää, että erityisesti yrityshistorioita viedään tonnikaupalla hävitettäväksi. Tieteen